

FOTOD VALLO KRUUSER

SMOKE AND FLY! Kolmekümnekesi kitsas Mustamäe gümnaasiumi garderoobis, uksele kiri: "Võime suitsetada ja lennu tõusta!"

KOOLILOOD
Eesti Ekspress jätkab artiklisarja, mis räägib muutustest koolielus.

Kopsuvähk luurab koolimajas

Põhikooli lõpuklassis suitsetab iga neljas Tallinna koolilaps.

Birgit Püve
Juhani Püttsepp

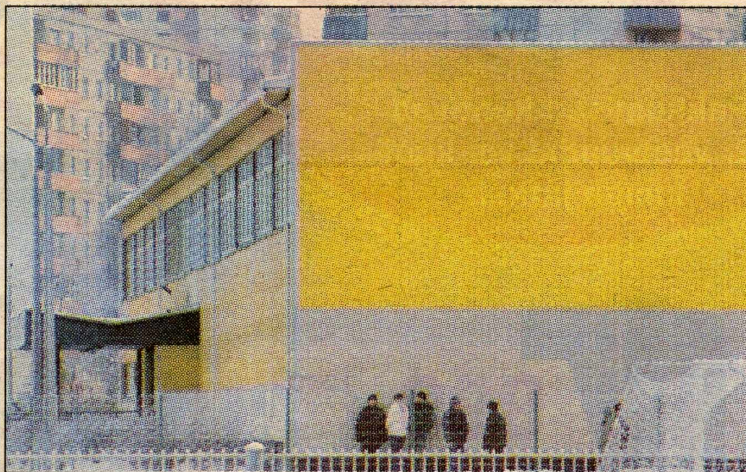
elu@ekspress.ee

Seitsmendas klassis suitsetab iga kümnes Tallinna koolilaps, üheksandas aga juba iga neljas (26,3 protsenti poistest ja 21,3 protsenti tüdrukutest).

Tallinna koolilaps tõmbab suitsu rohkem kui tema eakaaslane Eestis keskmiselt (17,9 protsenti poistest ja 16,1 protsenti tüdrukutest). Nii selgub Eesti Tervisekasvatuse keskuse ja Tallinna haridusameti 2002. aasta lõpus valminud uuringust.

"Meie klassis suitsetavad kaks poissi ja üks tüdruk. Jõuavad hiljem tundi ja haisevad suitsu järele," teab Tallinna Ühisgümnaasiumi 7. klassi tüdruk **Evelin**. "Neljandal korrusel oli punker, mis oli alati paksult suitsu täis ja kus gümnaasiumi omad käisid tõmbamas." Punker on nüüd likvideeritud, ja tualettruumis võib õpetajale vahele jääda. Aga koolimajast välja pääseb kuidagi ikka.

Ühisgümnaasiumi direktori **Kalju Schaffriku** kabinetis helendav arvutiekraan näitab olukorda kooli peatrepi ees ja maja taga. Õpilased teavad, et turva-kaamera halastamatu silm neid

KANGE PIIBUHMU: Õismäe Vene Lütseumi õpilased 20kraadise külmaga kooli nurga taga. "Kui mina alles, umpa-umpa, noor veel olin, umpa-umpa, tuli mul kord piibuhimu, umpa, umpa, jaa..."

jälgib – lähevad kaugemale, Pärnu maantee viadukti alla.

Seal aga peab vahti piirkonna kordnik **Ain Metsluht**, kes on tirinud mitu kimujat direktori kabinetis trahvi vormistama (alaealise suitsetamine – kuni 600 krooni).

Direktor annab politseiniku kätte

"Mina jääksin oma ametist ilma, kui keegi õpilane siin koolimajas suitse tõmbaks." Väike-Õismäe keskkooli direktori **Valve Spiridonovi** huuled tõmbuvad resoluutseks sigaretti eitavaks kriipsuks. End pühapäevasuitsetajaks nimetav koolijuht võitleb ägedalt koolilastest *Nicotiana tabacum*'i kummardajate vastu. Ta ei hakka keelust üleastujale käskkirja vormistama, vaid annab kohe noorsoopolitsei kätte.

Spiridonov väidab, et tema silmad pole 1985. aastast, kui ta Õismäel tööle asus, koolimajas suitsuga last näinud.

Spiridonovi kabineti aknast paistab, kuidas naaberkooli Õismäe Vene lütseumi seitse poissi otse koolimaja nurga taga koni seltsis vahetundi veedavad.

"Meil käib Vene kooliga tihe infovahetus," vihjab Spiridonov suitsetamisvastase luurevõrgu olemasolule. Ja kui lapsed käivad suitsetamas kooli kõrval tornmaja trepikojas, helistavad Spiridonovile selle maja elanikud.

Suitsu saab osta kooli nurga pealt kioskist. Kiosköör **Ljubov** küsib küll dokumenti, aga mis see aitab, kui gümnaasiumikolge Rumba-paki endast kaks pead madalamale suitsuvennale üle annab.

Kool suitsupriiks!

Tervisekasvatuse keskus ja Tallinna haridusamet uurisid 2001-2002 PHARE abiga suitsetamist 15 Eesti koolis.

Koolid said PHARE raha kasutada suitsetamisvastaseks kampaaniaks, lapsed joonistasid plakateid ja väntasid nikotiinivastaseid filme.

Aastaga vähenes uuritud koolides suitsetavate laste hulk kolm protsenti.

Ankeetidest (2002) selgus, et mittesuitsetajateks peab end 76,7 protsenti vastanud koolilastest.

Uuringu ühe korraldaja, **Anna Markina** sõnul viib koolilapse suitsetamise (samuti joomise ja narkootikumide) juurde hedonism. "Hoiak, et elust tuleb mõnu tunda."

We can smoke and fly!

"Tõmmaku end hommikul suitsu täis, aga koolis mitte," tõrjub Mustamäe gümnaasiumi majandusjuhataja **Asta Otteson** suitsutonti väljapoole koolimaja seinu. Ja Otteson esitleb konivabasid tualettruume. "Koolil pole raha lastele kempsupaberi panemiseks. Mul on häbi. Linna sellise suhtumise tõttu need suitsetajad tulevadki."

"Why to drink & drive, when we can smoke and fly?" See grafiti (kanepisuitsetaja deviis) kaunistab 11. klassi rippuva traatvõrgust laega garderoobilobudiku ust.

Turvamees **Sergei Maljušitski**, kes gümnaasiumi uksele poole kümnest vahti peab, räägib, et neljandal vahetunnil kipuvad õpilased kangesti kooli nurga taha kaskede alla. "Näed, seal see paar läheb suitsu tõmbama."

"U nas ne kurjat, u nas ne pjut," kiidavad venekeelse Mustamäe humanitaargümnaasiumi koolitädid.

Lapsed tulevad hommikul ja puhuvad uksele viimase mahvi üle öla, aga kooli ajal nad suitsetada ei saa. Turvamees **Anatoli Kudrjajtsev** seisab uksele nagu kerberos ega lase õpilasi vahetunni ajal öue. "Lapsed proovisid mind ära rääkida, aga see ei õnnestunud." Oma esimesel tööaastal hoidis Kudrjajtsev ukse raudkäsipuust kinni ja lasi lapsi üksikhaaval sisse-välja.

"Kui lapsevanemad lubavad, ei saa meie neist seda harjumust välja ravida, aga kooli hoiame puhta," kiidab direktori asetäitja majandusosal **Raissa Frei** turvameest. "Piisas nädalast, kui turvamees ei töötanud, ning vanad sõbrad ja kambad olid kohe platsis."